

מְשִׁיב הַרוּחַ
לתרבות יהודית ישראלית ע"ר

בית יוצר
לבניין הרוח
חיל החינוך והנוער

הַנְּבִי

אסופת שירים רביעית
בעת מלחמת "חרבות ברזל"
נכתב על ידי אזרחים, חיילים ואנשי מילואים
חנוכה תשפ"ד, דצמבר 2023

עריכה: אליעז כהן
צילום כריכה: דובר צה"ל

וְהַבְּרִית שְׁקָמָה וְעָמְדָה
יְדַעְנוּ זֹאת.
מִתּוֹךְ הַסֵּנָה יְדַעְנוּ
גַּם אִם שָׁלַח יְדוֹ אֶל הַנָּעַר
בְּרִיתֵנוּ עִם אָדָם וְעַם הָעָם עָמְדָה וְהִתְקַיְּמָה.
וְהוּא עָמַד גָּאוֹן
מִבֵּיט מְקַדָּם מְעָרֵב
מֵאַחֲזֵת יִפְתַּח וְנִפְתָּח לִי
עַל גְּבוּרָיו
אֶל הָעֵשׂוֹן הַמִּתְמַר.
יִוְדַע אֶת חוּבוֹ לָהֶם
אֶת שְׁנֵי יָמֵי חַיָּו
כִּי מָה הָיָה עוֹלָה בְּגוֹרְלוֹ
לוֹלָא אוֹתָם הַגְּדֻעוֹנִים
שְׁלֵא הוֹרִידוּ אֶת גְּדָם מִחֲנִיתָם?
וַיְמִים אֵין -
בַּק זְכָרוֹן עֵשׂוֹן וְאַשׁ
וְהַשְּׁמִים.

**ברוכים הבאים לאוסף השירים הרביעי של פרוייקט "הנני". חיבור
מיוחד של מקח"ר וכתב העת לשירה "משיב הרוח". כמחווה לעוצמתה
המתמשכת של הרוח הישראלית. הפעם מפרי עטם של חיילים
וחיילות, בסדיר, במילואים ואזרחים.**

תא"ל אריה אופיר לויס
קצין החינוך והנוער הראשי

צילום: איתי כהן, צלם "במחנה"

הַתֵּר לְפָרְסוּם / דַּעַל רוֹדְרִיגֹז גַּרְסִיָּה

הַתֵּר לְפָרְסוּם
כִּי לִבְנוּ נִשְׁבֵּר.
וּבְמִסְתָּרִים
בְּחֻדְרֵי רִיקִים
רַבּוֹת יְקָבוֹת
נְחַנְקוֹת בְּלִי קוֹל.
הַתֵּר לְפָרְסוּם
כִּי דָמְנוּ הַתֵּר.
וּנְבַזְנוּ בְּאַפְלָה
מִן הַיָּקָר מִכָּל יָקָר.
כָּבֵר הַתֵּר לְפָרְסוּם
כִּי זִיוו הַקְּסוּם הַמְּבַהֵיק
מִפְּנֵי זֶה שְׁאַהֲבָנוּ, כָּבֵה.
אַבֵּל פִּתַּח אוֹתָהּ אֲדַמָּה
כָּבֵר מִנְּאֻץ צֶמַח עֲקָשׁוֹ
מִשְׁרִישׁ עַד אֵין קֶץ
וּנְלַפֵּת אַהֲבָה.

צילום: איתי כהן, צלם "במחנה"

עקידה / שחר

(רב"ט, מש"קית הוראה ב'נתיב', בסיס מחווה אלון)

כָּאָבִיו אוֹחִזִי יִשְׁמַעֲלֵאל בְּאֵשׁ וּבַמַּאֲכָלֶת

וְאִין מִי שְׂיֵאמֶר:

אֵל תִּשְׁלַח יָדְךָ אֶל הַנֶּעַר

וְאִין מִלְאָךְ שְׂיִקְרָא מִן הַשָּׁמַיִם:

עֲתָה יַדְעֵתִי כִי לֹא יִרְא אֱלֹהִים אֶתָּה

אִין אַף אֶחָד:

לֹא מִלְאָךְ

וְלֹא שָׂרָף

רַק יָד חֲזָקָה שְׁנֹשֶׁלֶחֶת

רַק אִם מִתְחַנֶּנֶת:

אֵל תַּעֲשֶׂ לּוֹ מְאוּמָה

וְלֹא חֲשֻׁכָת

אֲנִי אֵיל בְּסִבְךָ נִאֲחֶזֶת בְּאַרְצֵךְ מְרָה זָבֵת חֶלֶב וּדְבֹשׁ אֲנִי מִיְחַלֶּת לְעוֹלָה
שְׁתָּהָא תַּחַת בְּגִיָּה אֲנִי זְרוּעַ נְטוּיָה אֲנִי שָׂרָה שְׁקֻמָּה בְּבִקְרָ וְיִצְחָק אֵינְנוּ.

צילום: איתי כהן, צלם "במחנה"

פתאום געגוע / שמעון

(סא"ל פיקוד העורף, נפת ת"א)

א.	ב.
לָרַגַע	וְצַפְיָה
חֲבוּק לְאָדָם זָר	לְטוֹב
בְּכִי	לְצַמִּיחָה
פְּתָאוּם גַּעגוּעַ	לְהִתְרַגְּשׁוֹת
לְשִׁקָּט	לְהִשְׁגָּחָה
לְשִׁגְרָה	לְבִשׁוּרָה טוֹבָה
לְחֹסֵר הַצַּפְיָה	לְהִתְפַּכְּחוֹת
לְשִׁמְחָה	לְיוֹם שְׂאֲחָרֵי
עֲיִפוֹת שְׂאוּפֹפֶת	וְשׁוֹב בְּכִי
פְּתָאוּם עֲכָשׁוּ	וְשׁוֹב אֲמוּנָה
הִתְרַגְּשׁוֹת	וְגַעגוּעַ
מִהֲאֲנָשִׁים	לְתַפְּלָה
מִהֲשַׁעָה	לְאֵילוֹ שְׂאִינָם
מִהֲשָׂכּוֹל	לְעֲצָמֵי
מִזְרוֹק הַזַּיִת	וּשְׂתִיקָה
מִהַסְפּוּרִים	וּדְמָמָה
מִהַגְבוּרִים	לָרַגַע
מִהָעֵם	פְּתָאוּם עֲכָשׁוּ, פְּתָאוּם הַיּוֹם

צילום: איתי כהן, צלם "במחנה"

בין הקפה שביעית לפתיחת ההיכל / יצחק

(מילואים עוטרף עזה, מרחשוון תשפ"ד)

פָּרְצוּ חוֹמוֹת יְשׁוּבֵי	בֵּין הַקֶּפֶה שְׁבִיעִית לַפְּתִיחַת
טְמְאוּ אֶת נְעֻרֹתַי.	הַהֵיכָל
נָפְלוּ בְּחָרֵב בְּנֵי וּבְנוֹתַי	בֵּין חֶתַן תּוֹרָה לַחֶתַן בְּרֵאשִׁית
זָקְנַי וְעוֹלָלַי	(וּבֵין כָּל הַנְּעָרִים)
הִלְכוּ בְּשָׁבִי	בְּהִזְכָּרַת נְשָׁמוֹת וּבִתְפִלַּת הַגָּשָׁם
בְּתוֹלוֹתַי וּבְחוּרַי.	הַזְדַּעְזָעָה הָאֲרָץ
חָרְבוּ מְעוֹנוֹתַי, נִשְׂרְפוּ מִצְבֵּי	וַתִּזְעַק
קְבוּצַי וּמוֹשְׁבֵי	זַעֲקָה גְדוֹלָה וַיִּמָּרָה.
נִחְרְכוּ שְׁדָרוֹתַי וְאַפְסֵי.	אֶ-לֵהִי הַרוּחוֹת הַוְשִׁיעָה נָא.
רְבוּ מְאוֹד גְּבוּרֵינוּ	אֲזַעֲקָה.
נָשִׁים וּגְבָרִים	בוֹחֵן לְבָבוֹת הַצְּלִיחָה נָא.
חִזְלֵינוּ וְאַזְרְחֵינוּ.	יְרוּט.
עֲתָה הֵשֵׁב שְׁבוֹת יַעֲקֹב	גּוֹאֵל חֲזַק עֲנֵנוּ בְּיוֹם קִרְאָנוּ.
חִזְקֵנוּ וְאַמְצָנוּ	נְפִילָה.
רִיבָה רִיבְנוּ, לְחֵם אֶת לוֹחְמֵינוּ	יִמִּין אֶ-דְּנֵי רוּמְמָה, יִמִּין
וְהַחֲזֵק מִגּוֹן וְצָנָה עָלֵינוּ	אֶ-דְּנֵי עֵשָׂה חֵיל.
כִּי-עֲלִידָה הִרְגָנוּ כָּל-הַיּוֹם	אֲזַעֲקָה. יְרוּט. פְּגִיעָה יִשְׂרָה.
נִחְשְׁבָנוּ כְּצֹאן טְבָחָה:	לְמָה הַסְּתַרְתָּ פְּנֵיךָ בְּיוֹם הַחַג
עוֹרָה לְמָה תִּישָׁן אֶ-דְּנֵי	הַחֲרָשֶׁת לֹא חִמַּלְתָּ
הַקִּיצָה אֶל-תִּזְנַח לְנִצָּח:	קִרְאוּ חֲמָס עַל בְּנֵיךָ בְּיוֹם מוֹעֵד
לְמָה-פָּנִיךָ תִּסְתִּיר	עִם נָבֵל נֹאצוּ שְׂמָד, חִלְלוּ אֲרָצְךָ
תִּשְׁכַּח עֲנִינֵנוּ וְלִחְצָנוּ:	אֵינָה בְּרִיתְךָ
קוּמָה עֲזְרָתָה לָנוּ	אֲשֶׁר הִבְטַחְתָּנוּ.
וּפְדֵנוּ לְמַעַן חִסְדְּךָ:	זָדִים אַכְזָרִים נִקְבְּצוּ עָלַי

גברים חוזרים ממלחמה / טל נוימן

גברים חוזרים ממלחמה
מקמטים
מדי הזית שהאפירו זרוקים
לרגלי מכונת הכביסה
הם מתנשבים בכבדות על הספה,
הכל לבן
צחוק הילדים לבן, עורם המשוי,
צחוקם
אשה לבנה טורחת מסביבם
בפנים הגוף, אפר שרון
הם נזהרים לא ללכלך את הספה,
השטיח, הרצפה
לבס התם של ילדיהם
הקפה שלהם בהיר, מחליב תחת
האצבעות
הם נזקרים בקפה השחר והמר
מהמלחמה
בעינים הרותכות שלגמו אותו
בכל זוגות העפעפים שנגעמו
מאז.
גברים חוזרים ממלחמה עיפים
הבית שקט, כלם הלכו לבתי
הספר
הם נוגעים ברהיטי הבית לנדא
את חזיהם הקודמים
שלחו, כרסה, מדף יצי, שדורה
רבה של ספר
הידיים השרופות מלטפות עלה
פותרת של סחלב לבן
מישהו קנה אותו למישהי ביום
הנשואין שהזה איפשהו
מזמן
הם לא מאמינים שיש דבר
קטיפתי כל כך בעולם
הם בוכים
בבית הריק בחלל הלבן מול
הסחלב הרכון
האם אי פעם יחזרו לקרא שירה
הדמעות שבורות
מוחות אפר רך מהלחי כשהן
זולגות.
נשים מחכות לגברים במלחמה
הן מניחות כל לילה את הלב על
המזון
שקערונית של תפלה חסרת קול
הן הולכות להלניות שהוא לא
יכול
לנחומי אבלים, לבדן

הן עומדות בחדר מלא בוכים
מחבקות את עצמן כמו להציל.
הן עומדות בפתח הדלת כשהוא חוזר
מהמלחמה
כשהילדים מתנפלים
כשהכלב מתנפל
הן רואות הכל.
מבעד לחבוק מריחות איברים שרופים,
צעקות, כל מה
שאבד
הן מלוות אותו במבטן, יום אחרי יום
מודעות לקרומים שעולים על לבו.
גברים שחזרו מהמלחמה ונשים שחכו
בבית שזכבים על
אותה מטח בליקה
גבו מפנה ללבה, היא מחבוקת מאחור
הם נושמים ביחד
מבעד לדלתות הכל הפה של ילדיהם
ממלא את הבית
היא מתקרבת אליו
ברוח הדק בין גופיהם מתפרשת עיר חרבה

צילום: איתי כהן, צלם "במחנה"

צילום: איתי כהן, צלם "במחנה"

א-ל מלא רחמים (לחיילי יס"ר תשפ"ד) / עידו

(יס"ר מטכ"ל)

א-ל מלא רחמים
שוכן גם במקורים
המצא מנוחה נכונה
לנשאים פחת האלוקה
במעלות - סבלנות, דריכות, נחישות
כזהירות במדרגות עד הרקיע עולות
לנשמות מי שהבריזו מהשקים
כדי לפתח אותם לרופאים ולמזוהים
בעבור שאנו.
לכו, בעל הרחמים
תסתיר זכרונות קשים מאתנו לעולמים
ותצור בעצמך את האיברים המפרכים
של הנשאים, של הנשמות, של המגזרים
הגיהנום הוא נחלת עברם
בגן עדן תהא מנוחתם
ויעמדו זה לצד זה כשיבואו המשברים,
ותאמר אמן

צילום: איתי כהן, עיתון במחנה

לנשמתה הטהורה של נעה מרציאנו / ד"ב

(רס"ן, יחידת אית"ן, עזה)

עטופה בלבן, ועומדים מרחוק מלאכים בירק
בלב הרשעה, בין עיי הריסות, דומעים מאבקים,
וחרבות עשנות, מלכדים מאחדים,
בחשכה, באפלה, בעינים כלות מצפים לקראתה,
בעלטה הגדולה, לבואה ללוותה,
מטלת, מבכה כי איננה, עטופה בלבן,
מחכה לאחיה, שבה מארץ אויב לאמה וחק
ברעש גדול, זחלים ופגזים, משפחה
עשן כבד מאד, אורות וברקים, להטמן ברגבי אדמת מולדתה
באמץ וחיל, בקול דממה דקה
בקדשה יתרה,
בלאט,
נגשים אחיה אל עבר הכתנת
מגלים הפרכת מעל קדש
הקדשים,
מוציאים, מרימים
נושאים אל חיקם את אחותם,
בשרם
מחבקים ועוטפים
לא מרפים, לא מרפים, כי איננה

צילום: איתי כהן, צלם "במחנה"

צילום: איתי כהן, צלם "במחנה"

פעם היו נוהרים על הסדקים / שירלי כהן גיל

בבית של רוני, כל התריסים
מוגפים
הנפש שלה פנתה אל הקיר,
לא רוצה לחיות בעולם שיש בו
הודעות על חילים מתים.
מרים לא הולכת לעבודה כבר
חדש
אזעקות עושות לה התקוף חרדה,
וגם אופנועים וגם סירנות וגם
אנשים
אז היא בבית, צופה בסרטוני
זנעה.
גילי מתאבססת על נפגעות האנס
כי גם היא, שורדת וזה, והפרטים
מדגדגים
פעם בעולם הישן היו נוהרים על
הסדקים
כבר לא. אז היא שוקעת בקלוף
פצעים.
הפסיכולוגית שלהן עיפה מאוד
בבקרים היא פוגשת אותן
בזו אחר זו אחר זו
בצהרים היא רצה לילדים,
דוחפת שניצל מוכן לתנור,
חותכת

ירקות
ונשקבת על הספה הכחלה
מציצה אל פורנוגרפית החדשות.
היא יודעת שזה ממש לא טוב
היא שמעה את זה מכל המרצים
בכל ההרצאות מכל האסכולות
שהיא מקשיבה להן בלילות
כדי לקבל ידע כלים כח
כדי לעזר למטפלות.
היא עצמה ממש בסדר
נושמת את כל הנשימות הנכונות
ויש לה עשרות.
היא חוזרת ואומרת,
ממש מטיפה
כשהכל מתפרק סביב
הנשימה היא עגן.
עכשו הילדה שלה צורחת
אני-לא-הולכת
כי לא-בא-לי
נושמת אל הבטן, מנפחת כבלון
נושפת לאט על פרח סביון
הבת שלה בוכה
גם היא רוצה

צילום: איתי כהן, צלם "במחנה"

בזמן הצטננות - מפרעות תרפ"ט ועד מלחמת 'חרבות

(לוחם, חטיבת הנגב)

שנת 1929, לפני 94 שנים, פרעות תרפ"ט מתחוללות בארץ, עמנואל הרוסי, משורר ולוחם הגנה, שומר בגבול תל אביב, והנה אז הוא מקבל הודעה על הולדת בנו, עמנואל כותב מיד שיר לבנו, על בסיס ניגון חב"די.

השיר המפורסם "שכב בני" הוא שיר ערש, המתאר בתוכו את אתגרי אותה תקופה. והנה עברו 94 שנים, קמה מדינת ישראל, אך המלחמה והאתגרים לא תמו, אני נמצא בצפון רצועת עזה, ומקבל עידכון שהחלו צירי לידה, לשמחתי אני מספיק לצאת צפונה ולהגיע לבית היולדות בזמן.

אז לקחתי את השיר המקורי, והתאמתי את מילותיו לתקופה.

צילום: איתי כהן, צלם "במחנה"

שְׁכַב בְּנִי

(מקור - עמנואל הרוסי 1929, שיר מתוקן - יוחנן 2023 -)

שְׁכַב בְּנִי, שְׁכַב בְּמִנוּחָה,
אל נָא תִבְכֶּה מְרָה.
על יָדֶךָ יוֹשְׁבֵת אִמָּךְ,
שׁוֹמֵרֵת מִכָּל רַע.
לִיָּלָה, לִיָּלָה, לִיָּלָה קָר,
לוחֵם חוֹרֵק לוֹ שׁוֹן.
סוֹבֵב, סוֹבֵב על הַמְשָׁמֵר,
אֲבָא אֵינּוּ יָשׁוּן.

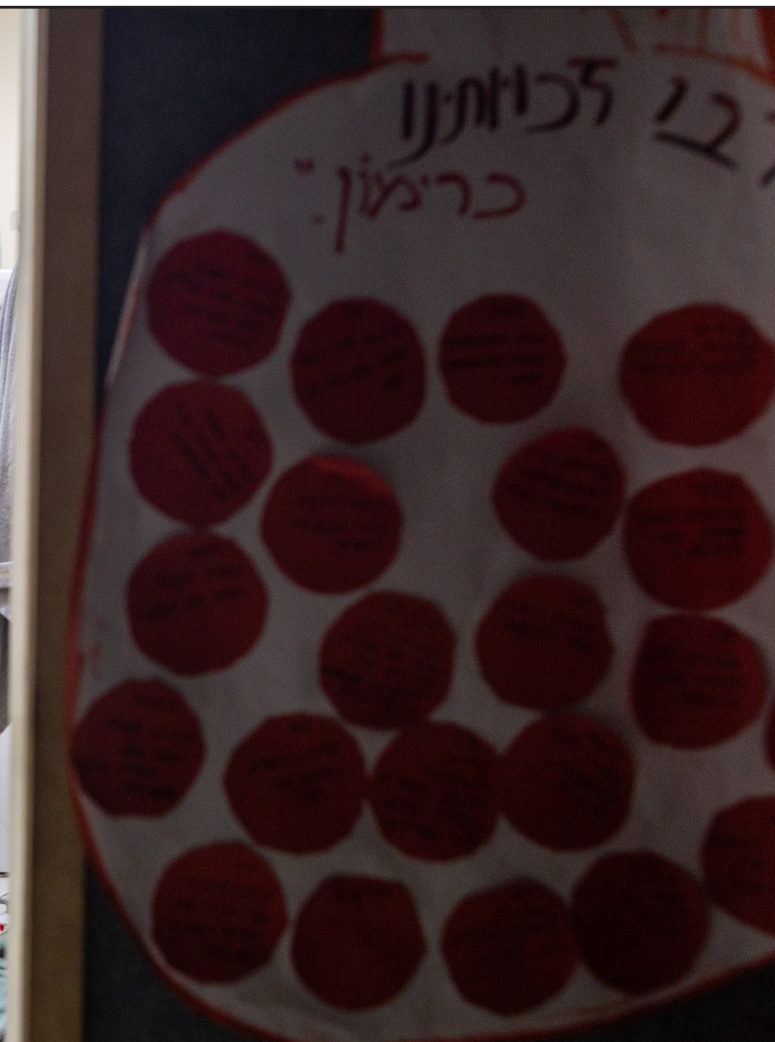
מִנְלֵלֵת בַּחוּץ אֲזַעֲקָה
וּמִנְרֵטֵת כִּפֶּת בְּרָזֶל...
אֵד אֶתֶּה, בְּנִי הַקָּטָן,
נוֹמָה שְׁכַב וּישׁוֹן.
בַּיּוֹם אֲרַב, בְּלִיָּלָה יִשְׁמֹר,
שֵׁם בְּעֵזָה, יִשְׁמֹר הָאֵב.
הִנֵּה תִגְדֵּל, תִּהְיֶה גְבוּר,
תִּצְאוּ לְשִׁמְרָה אֲזִי יִחְדָּו.

לִיָּלָה, לִיָּלָה, לִיָּלָה צֵל
יָעוּף מִהָר מְאוּד.
אֲסוּר, אֲסוּר לְהִתְעַצֵּל.
מְחַר צְרִיךְ לְלַחֵם.
שְׁכַב בְּנִי, שְׁכַב, אל תִּירָא,
כָּל הָעַם כָּבֵר עָר.
אִמָּא גַם כֵּן בְּשִׁמְרָה,
תִּגַּן על בְּנֵה הַיָּשׁוּן.

מְחַר יֵצֵא אֲבָא לְכַבֵּשׁ,
בְּשָׂדוֹת פְּלִשְׁתִּים יִלְךְ הָאֵב.
הִנֵּה תִגְדֵּל, תִּרִים הָרֹאשׁ,
תִּצְאוּ לְשָׂדֵה אֲזִי יִחְדָּו.
בּוֹעֶרֶת הַגֶּרֶן בְּבֹאֲרִי,
וְגַם מִכְפָּר עֵזָה עוֹלָה עֲשׂוֹן...
אֵד אֶתֶּה לְבָכוֹת אל תוֹסֹף,
נוֹמָה, שְׁכַב וּישׁוֹן.

הִנֵּה תִצְמַח, הִנֵּה תִגְדֵּל
בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל,
לְקִרְאֵת הַגִּיל, לְקִרְאֵת עִמָּךְ,
כְּמוֹ אֲבָא תִהְיֶה לוחֵם
לִיָּלָה, לִיָּלָה, לִיָּלָה אֵשׁ
טֶנֶק, נְמִ"ר וְרוֹכ"שׁ,
אֲסוּר, אֲסוּר לְהִתְיַאֵשׁ
מְחַר נִתְחִיל מִחְדָּשׁ.

אֲזִי תִזְכֹּר בְּדַמְעָה
וְתִלְחַם בְּרִנָּה -
אֵד כָּעֵת לְאִמָּא שְׁמַע:
נוֹמָה, נוֹמָה נָא.
מְחַר צְרִיךְ לִירוֹת הַמָּסָד,
בֵּית לְבָנוּ יִבְנֶה הָאֵב.
הִנֵּה תִגְדֵּל, תִּרִים הַיָּד,
תִּצְאוּ לְבַנְיָן אֲזִי יִחְדָּו

צילום: איתי כהן, צלם "במחנה"

צילום: איתי כהן, צלם "במחנה"

תפילה / אגני משעול

מי יְבָרְכֶךָ וַיִּשְׁמְרֶךָ
מי יְנַיֵחַ דָּוָד עַל עַרְפֶּךָ
בְּאֵי שָׁמַיִם
מי יִלְבַּב אֶת עֵינֶיךָ
מי יִצְאֵר פָּנָיו אֵלֶיךָ
מי יַדְלִיק לְךָ נֵר בְּסוֹף הַיּוֹם
נְרִים שְׂמִיכָה לְאַסְפֹּךָ
יְכַסֶּיךָ בְּנִשְׂקוֹת
יִצְמִיד חָזוֹ אֶל חֲזֶךָ
וַיַּחֲנֶךָ
מי יִשְׂיֵם לְךָ דִּיּוֹסָךָ
יְבָרְכֶךָ וַיִּשְׁמְרֶךָ
בְּיָמִים צוֹלְפִים מִי יִנְחָמְךָ
מי בְּזָרוּעוֹת אֶהְבֶּה זַעֲטָפְךָ
שְׂתֵאבֵד בְּטוּחוֹת
לְתוֹךְ רֶךְ גּוֹפּוֹ
שְׁלוּב־לֵב
מי יְכִילְךָ.

צילום: איתי כהן, צלם "במחנה"

